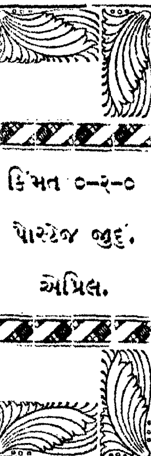
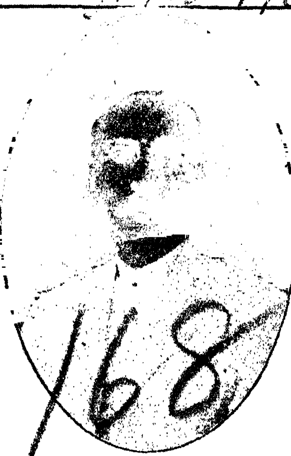
— બીજા ધોરણ માટે —

મુખગણિત શિક્ષક ભા. ૩.

છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
"મુખગણિત શિક્ષક" વગેરેના કર્તા. શાહપોર-સુરત.

બુકસેલરઃ—ગટ્ટુભાઈ નારણદાસ લીમડાચોક-સુરત.

દેશી રાજ્યોમાં ટેકસ્ટ બુકસ; ઈનામ અને લાયબ્રેરી
માટે મંજુર થએલો અને કેળવણીખાતાના અધિ-
કારી સાહેબો તેમજ વિદ્વાન સદ્‌ગૃહસ્થોના
ઉત્તમ સર્ટિફિકેટ પામેલો

—: બીજા ધોરણનો :—

મુખગણિત શિક્ષક ભાગ ૩

રચનાર:-છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
રચનારનું ઠેકાણું-શાહપોર-સુરત.

પ્રસિદ્ધ કર્તા-છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું-શાહપોર-સુરત.

સુધારેલી વધારેલી આવૃત્તિ ૧૦મી. પ્રત ૩૦૦૦.

સુરત-ચઉટાના પુલપર પાણીની ટાંકી પાસે આવેલા 'શંકર'
પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં નારાયણરાવ લક્ષ્મણરાવ નીકમે છાપ્યો.

એપ્રિલ] કિંમત બે આના. [સને ૧૯૨૨

પૂર્ણાંક અને આણુપાણુના સરવાળા, બાદબાકી, ગુણાકાર અને ભાગાકાર કરવાની સહેલી રીતો.

૧) કોઇપણ રકમમાં ૧૦, ૨૦, ૩૦, વગેરે પુરા દશક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો દશકમાં ૧, ૨, ૩, વગેરે ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા. જેમકેઃ—૭૨+૪૦=૧૧૨. ૭૨–૪૦=૩૨.

૨) કોઇ રકમમાં પુરા દશકથી વધારે ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો પહેલાં પુરા દશક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા અને પછી વધારાના ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા જેમકેઃ—

૫૨+૨૫=(૫૨+૨૦+૫)=૭૭. ૫૨–૨૫=(૫૨–૨૦–૫=૨૭.)

૩) કોઇ રકમમાં તેજ રકમ ઉમેરવી હોય તો દુ કરવા જેમકે—
૩૬+૩૬=૭૨; ૩૬×૨=૭૨.

૪) કોઇ રકમને ૧૦, ૧૦૦, ૧૦૦૦, એ ગુણવા હોય તો તે રકમ પર એક, બે, ત્રણ મીડાં ચઢાવવાં. જેમકેઃ–૫×૧૦=૫૦, ૫×૧૦૦ =૫૦૦, ૫×૧૦૦૦=૫૦૦૦.

૫) કોઇ રકમને ૨૦; ૩૦; ૪૦, વગેરેએ ગુણવા હોય તો તે રકમને ૨, ૩, ૪એ ગુણી મીડું ચઢાવવું. ૨૦૦, ૩૦૦, ૪૦૦ વગેરેએ ગુણવાં હોય તો બે મીડાં ચઢાવવાં.

૬) આણુપાણુના અપૂર્ણાંકમાં આણુપાણુના અપૂર્ણાંક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો પહેલી રકમના બીજી રકમના પૂર્ણાંક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા પછી બીજી રકમની પાણો ઉમેરવી અથવા બાદ કરવી. જેમકેઃ—

૧૩॥+૪॥; ૧૩॥+૪=૧૭॥, ૧૭॥+૦॥=૧૮॥

૧૩॥-૪॥; ૧૩॥-૪= ૯॥, ૯॥-૦॥= ૯

૭) કોઇ રકમને દસે ગુણવા હોય અને તે રકમ પૂર્ણાંક હોય તો તે ઉપર એક મીડું ચઢાવવું, પણ છેડે એક પાણ હોય તો પાણને બદલે ૨॥, બે પાણને બદલે ૫, અને ત્રણ પાણને બદલે ૭॥ ચઢાવવા. જેમકે:—૨૬।, ૩૭॥, ૭૮॥ ને ૧૦ એ ગુણો. પહેલીમાં છેડે એક પાણ. બીજીમાં બે પાણ અને ત્રીજીમાં ત્રણ પાણ છે માટે ૨૬૨॥, ૩૭૫, ૭૮૭॥.

૮) કોઇ રકમને ૨॥, ૫, ૭॥ એ ગુણવા હોય તો ૦।, ૦॥, ૦॥। એ ગુણવા એટલા દશક. કારણ કે ૨॥=૦। દશક. ૫=૦॥ દશક. ૭॥=૦॥। દશક છે.

૯) કોઇ રકમને ૧૦૦એ ગુણવા હોય અને તે રકમ પૂર્ણાંક હોય તો તે ઉપર બે મીડાં ચઢાવવાં, પણ છેડે એક પાણ હોય તો પાણને બદલે ૨૫, બે પાણને બદલે ૫૦ અને ત્રણ પાણને બદલે ૭૫ મુકવા.

૧૦) કોઈ રકમને ૨૫, ૫૦, ૭૫, ૧૨૫, ૧૫૦, ૨૫૦, ૩૫૦ એ ગુણવા હોય તો ૦।, ૦॥, ૦॥।, ૧।, ૨॥, ૩॥ એ ગુણવા એટલા સેંકડા. કારણ કે ૨૫=૦। સો. ૫૦=૦॥ સો. ૭૫=૦॥। સો છે.

૧૧) કોઇ રકમને ૦। એ ભાગવા હોય તો ૪ એ ગુણવા અને ૦॥ ભાગવા હોય તો ૨ એ ગુણવા. જેમકે:-૩૭÷૦।=૩૭×૪=૧૪૮. ૩૭÷૦॥=૩૭×૨=૭૪.

આનાની ધાત.	૬૪ ,, રૂ. ૪)	૮૦૦ ,, રૂ. ૫૦)
૪ આનાનો રૂ. ૦।	૬૮ ,, રૂ. ૪।	૯૦૦ ,, રૂ. ૫૬।
૮ ,, રૂ. ૦॥	૭૨ ,, રૂ. ૪॥	૧૦૦૦ ,, રૂ. ૬૨॥
૧૨ ,, રૂ. ૦।॥	૭૬ ,, રૂ. ૪।॥	
૧૬ ,, રૂ. ૧)	૮૦ ,, રૂ. ૫)	૧૬ આનાનો રૂ. ૧)
૨૦ ,, રૂ. ૧।	૮૪ ,, રૂ. ૫।	૩૨ ,, રૂ. ૨)
૨૪ ,, રૂ. ૧॥	૮૮ ,, રૂ. ૫॥	૪૮ ,, રૂ. ૩)
૨૮ ,, રૂ. ૧।॥	૯૨ ,, રૂ. ૫।॥	૬૪ ,, રૂ. ૪)
૩૨ ,, રૂ. ૨)	૯૬ ,, રૂ. ૬)	૮૦ ,, રૂ. ૫)
૩૬ ,, રૂ. ૨।	૧૦૦ ,, રૂ. ૬।	૯૬ ,, રૂ. ૬)
૪૦ ,, રૂ. ૨॥	૨૦૦ ,, રૂ. ૧૨॥	૧૧૨ ,, રૂ. ૭)
૪૪ ,, રૂ. ૨।॥	૩૦૦ ,, રૂ. ૧૮।॥	૧૨૮ ,, રૂ. ૮)
૪૮ ,, રૂ. ૩)	૪૦૦ ,, રૂ. ૨૫)	૧૪૪ ,, રૂ. ૯)
૫૨ ,, રૂ. ૩।	૫૦૦ ,, રૂ. ૩૧।	૧૬૦ ,, રૂ. ૧૦)
૫૬ ,, રૂ. ૩॥	૬૦૦ ,, રૂ. ૩૭॥	સૂચના—ધાત સવળી તથા અવળી મોઢે કરાવવી.
૬૦ ,, રૂ. ૩।॥	૭૦૦ ,, રૂ. ૪૩।॥	

મનોયત્ન ૧.

૧૧×૧ થી ૨૦×૧૦ સુધીના આંકનો ઉપયોગ.

સૂચના:—એક પ્રશ્નમાં એકથી વધારે પ્રશ્ન હોય તો એકેક પૂછવો.

૧) એક ખુરસીના ચાર રૂપીઆ બેસે તો ૧૫ ખુરસીનું શું બેસશે?

૨) એક કોથળીમાં ૧૮ રૂપીઆ છે, તો એવી ૯ કોથળીમાં મળીને કેટલા રૂપીઆ હશે?

૩) દરેક છોકરાને ૮, ૮ પતાસાં આપીએ તો ૧૭ છોકરાને આપવાને કેટલા પતાસાં જોઇએ ?

૪) ૧૫, ૧૯, ૧૮, ૧૭, ૧૩, અને ૧૪ પાંચ વખત લઇએ તો કેટલા થાય ? પાંચે ગુણીએ તો શું આવે ?

૫) ૨૦ ત્રણ વાર લઇએ તો કેટલા થાય ? ૧૬×૧ થી ૧૬×૧૦ સુધીના જવાબ બોલો.

૬) ૧૧×૧ થી ૨૦×૧૦ સુધીમાં નવની પલાખીના જવાબ બોલો.

૭) ૧૯×૫, ૧૩×૭, ૧૪×૮, ૧૫×૯, ૧૮×૭, ૧૭×૬ કેટલા ?

૮) ૧૩ પાંચવાર, ૧૭ સાતવાર, ૧૯ છવાર, ૧૫ સાતવાર, ૧૩ નવવાર, અને ૧૮ છવાર તે કેટલા ?

૯) ૧૯, ૧૫, ૧૭, ૧૩ ૧૧, ૧૨, ૧૬, ૧૮, ૨૦, અને ૧૪, આઠ વખત લઇએ તો કેટલા થાય ?

૧૦) ૧૯×૬, ૧૫×૬, ૧૭×૭, ૧૩×૯, ૧૪×૮, ૧૨×૯, ૧૬×૫ અને ૧૮×૮ તે કેટલા ?

૧૧) ૭ બે આનીની દોઢપાઇ કેટલી અને પૈસા કેટલા ?

૧૨) ૧, ૨, ૩, ૪ એમ દસ રૂપીઆ સુધીના આના કહો.

૧૩) ૪ જમરૂખનો એક આનો બેસે તો ૧ રૂપીઆમાં કેટલાં જમરૂખ આવે ?

૧૪) કેટલી બેઆની હોય તો ૧૭ રૂપીઆ મળે ?

૧૫) ૭૬+૧૯, ૭૨+૧૮, ૧૦૫+૧૫, ૧૧૭+૧૩ ૮૪+૧૨, કેટલા ?

૧૬) ૭૭+૧૧, ૯૬+૧૬, ૯૬+૧૨, ૮૪+૧૪, ૮૦+૨૦, કેટલા ?

૧૭) ૧૧+૮૮, ૧૨+૯૬, ૧૩+૬૫, ૧૪+૯૮, ૧૫+૭૫, કેટલા ?

૧૮) ૧૭+૧૩૬, ૧૮+૧૪૪, ૧૯+૧૫૨, ૨૦+૧૪૦, કેટલા ?

૧૯) ૯૫-૧૯, ૯૦-૧૮, ૧૨૦-૧૫, ૧૪૦-૧૪, ૯૬-૧૨ કેટલા ?

૨૦) ૮૮–૧૧, ૧૧૨–૧૬, ૧૦૮–૧૨, ૫૮–૧૪, ૧૦૦–૨૦, કેટલા ?

૨૧) ૧૮૦માંથી કંઇ ન વધે ત્યાં સુધી અઢાર અઢાર લેતા જાઓ અને બાકી શું વધે તે કહેતા જાઓ.

૨૨) ૯૫માં ૧૯ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ? ૧૩૩માંથી ૧૧૪ જાય તો કેટલા રહે ? ૧૩૩માંથી ૧૯ જાય તો કેટલા રહે ?

૨૩) ઓગણીબા, પંદરા તેરા, સત્તરા, અને બારા સવળા તથા અવળા બોલો.

૨૪) ૧૮ છોકરાની ૭ હાર થવામાં ૧૮ છોકરા ખૂટે છે ત્યારે કેટલા છોકરા હશે ?

૨૫) આનાની ચાર લેખે ૧૮ આનાની કેરીઓ લીધી અને બીજી આનાની ૬ લેખે બેઆનાની લીધી તો બધી મળી કેટલી કેરી થઇ ?

૨૬) પાવલાના ૯ લીંબુ મળે તો રૂપીઆના કેટલા ?

૨૭) બારોતેરસો, પાચોતરસો, આઠોતેરસો, સતરોતેરસો, બીસંતરસો, અને દાઓતેરસો એટલે કેટલા ?

૨૮) ૧૦૨, ૧૦૫, ૧૦૮, ૧૧૦, ૧૨૮, ૧૩૩. ૧૧૪, ૧૧૭, ૧૧૨, ૧૮૦, એ આંકમાં કેમ બોલાય ?

૨૯) ૯૧ રૂપીઆમાંથી તેર તેર રૂપીઆવાળી કેટલી પાઘડી આવે ?

૩૦) ૯૫ બોરમાંથી દરેકને પાંચ પાંચ બોર આપું તો કેટલા છોકરાને અપાય ? ઓગણીસ ઓગણીસ આપું તો કેટલા છોકરાને અપાય ?

૩૧) કેટલા ચોક પર ? કેટલા પંચા ૬૦ ? કેટલા ચોક સાઠ ?

૩૨) ૧૪૪માં ૮, ૯, ૧૬ અને ૧૮ કેટલીવાર છે ?

૩૩) ૯૬માંક કેટલીવાર, ૧૨ કેટલીવાર, ૮ કેટલીવાર અને ૧૬ કેટલી-
વાર ?
૩૪) કેટલા ચોક ૬૪, ૬૮, ૫૬, ૭૬, ૮૦, ૭૨ અને ૬૦ થાય ?
૩૫) કેટલા આના હોય તો ૯ રૂપીઆ આવે ?
૩૬) ૧૫૨ બોર વહેંચતા દરેકને ૮ બોર આવ્યાં ત્યારે છોકરા કેટલા
હશે ?
૩૭) કયા કયા પલાખામાં ૭૨ આવે ? દોઢસો એટલે કેટલા દશક ?
૩૮) ૭ આનાની પાઇ વટાવી ૧૨ છોકરાને વહેંચી આપી તો દરેકને
કેટલી મળી હશે ?
૩૯) ૧૫ છોકરાની ૮ હાર કરવાને બદલે ૧૨ છોકરાની કેટલી હાર
કરવી ?
૪૦) ૮ પૈસાના ૧૫૨ બોર તો ૭ પૈસાના કેટલા ?
૪૧) ૧૪૪ જે જે પલાખામાં આવતા હોય તે કહો.

મનોયત્ન ૨.

૨૧×૧ થી ૩૦×૧૦ સુધીના આંકનો ઉપયોગ.

૧) ૨૯×૫, ૨૩×૮, ૨૮×૬, ૨૩×૯, ૨૫×૭, ૨૯×૭ કેટલા ?
૨) ૨૩ પાંચવાર, ૨૭ સાતવાર, ૨૬ નવવાર અને ૨૪ છવાર તે
કેટલા ?
૩) ૨૫, ૨૯, ૨૮, ૨૩, ૨૬, ૨૪ને ત્રણે ગુણીએ શું આવે ?
૪) એક કોટની શીવડામણ ૭ રૂપીઆ થાય તો ૧૫૦ રૂપીઆમાં
કેટલા કોટ શિવાય અને બાકી શું વધે ?
૫) એક ટેબલના ૨૬ રૂપીઆ બેસે છે તો ૮ ટેબલનું શું બેસશે ?

૬) ૨૯ ગજનો એક એવા ૭ તાકા છે તો બધું મળીને કેટલા ગજ કપડું હશે ?

૭) એક ગાડામાં ૩૦ મણ એવા ૭ ગાડામાં ઘઉં ભરેલા છે તો તો બધું મળીને કેટલા મણ ઘઉં હશે ?

૮) મહીનાનો ખરચ ૨૫ રૂપીઆ થાય તો ૭ મહીનાનો કેટલો ?

૯) દર મહીને ૨૭ રૂપીઆ ખરચું, તોપણ મારી પાસે ૯ મહીના ચાલે એટલા રૂપીઆ છે, ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હશે ?

૧૦) ઓગણત્રીસા, પચાસા, અઠ્ઠાવીસા અને સત્તાવીસા સવળા તથા અવળા બોલો.

૧૧) ૨૧×૧થી ૩૦×૧૦ સુધીમાં ૩, ૫, ૭ અને ૪ની પલાખી લખો.

૧૨) ૨૧×૧થી ૩૦×૧૦ સુધીમાં નવની પલાખી બોલો.

૧૩) ૨૮ આના સવાકા, દશુ, અને અધેલા કેટલા ?

૧૪) ૨૨૪, ૨૫૨, ૨૩૨, ૨૦૭, ૨૧૬, ૧૭૫, ૧૩૫, ૨૩૪, ૨૫૨, ૨૦૭, ૨૭૧ એ આંકમાં કેવી રીતે બોલાય છે ?

૧૫) છવાસાસો, બેસાતોતેર, બેબાવના, બેતાલોતેર, બેચોત્રીસા લખો.

૧૬) ૧૪૫+૨૯, ૨૦૩+૨૯, ૨૦૭+૨૩, ૧૭૫+૨૫, ૧૪૭+૨૧, કેટલા?

૧૭) ૩૦+૨૪૦, ૨૯+૮૧, ૨૫+૧૭૫, ૨૫+૧૫૦, ૨૯+૨૦૩ કેટલા ?

૧૮) ૨૦૦–૨૫, ૨૦૭–૨૩, ૧૭૫–૨૫, ૨૨૫–૨૫, કેટલા ?

૧૯) ૧૪૭–૨૧, ૧૮૯–૧૬૨, ૧૨૫–૧૦૦, ૧૨૮–૧૧૨, કેટલા ?

૨૦) ૩૦૦માં ૧૨ કેરી ઓછી છે ત્યારે કેટલી હશે ?

૨૧) ૨૬૧માંથી કંઇ ન વધે ત્યાં સુધી ઓગણત્રીસ ઓગણત્રીસ બાદ કરતાં જાઓ અને બાકી શું વધે તે કહેતા જાઓ.

૨૨) ૧૩૫ ગજ માદરપાટમાંથી ૫ ગજના કેટલાં ધોતીઆં થાય ?

૨૩) કેટલી વખત ૨૬ કેરી લઉં તો ૨૩૪ કેરી થાય ?

૨૪) એક નિશાળમાં ૨૦૭ છોકરા છે, દરેક વર્ગમાં ૨૩ છોકરા છે, તો વર્ગ કેટલા હશે ?

૨૫) એક નિશાળમાં ૨૬૨ છોકરા છે. અને ૯ વર્ગ છે, ત્યારે દરેક વર્ગમાં છોકરા કેટલા હશે ?

૨૬) કેટલી વખત ૭ લઇએ તો ૧૬૮, ૧૬૨, ૧૧૬, ૧૩૨, ૧૭૬, ૧૩૮ અને ૧૨૬ થાય ?

૨૭) કયા કયા પલાખામાં ૧૪૪ અને ૯૬ આવે ?

૨૮) મેં એક માણસને દસ દસ રૂપીઆવાળી ૨૬ નોટો આપી અને ૯ રૂપીઆ રોકડા આપ્યા ત્યારે પોણી ત્રણુઓથી કેટલા વધારે અથવા ઓછા આપ્યા ?

મનોયત્ન ૩.

અડધાના આંકનો ઉપયોગ.

૧) એક કાગળના બે સરખા ભાગ પાડીએ તો દરેક ભાગ કેટલો કહેવાય ?

૨) ૭ અડધા કાગળ છે તેના આખા કાગળ કેટલા હશે ?

૩) ૨૪ અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા ?

૪) હું દરરોજ ૦॥ લાડુ ખાઉં, તો ૩૨ દિવસ ચાલે એટલા લાડુ છે ત્યારે કેટલા લાડુ હશે ?

૫) એક ટોપીનો અડધો રૂપીઓ બેસે છે. તો ૬૯ ટોપી લેવાને કેટલા રૂપીઆ જોઇએ ?

૬) ૧૭×૦॥, ૨૩×૦॥, ૪૭×૦॥, ૫૯×૦॥, ૬૭×૦॥ કેટલા ?

૭) અડધાની એકીની પલાખી બોલી જાઓ.
૮) અડધાની એકીની પલાખી બોલો.
૯) ૫૦૦ અડધા રૂપીઆ છે, તેના આખા રૂપીઆ કેટલા આવશે ?
૧૦) ૭॥ રૂપીએ મણ સોપારી મળે તો ૩૭ મણનું શું બેસે ?
૧૧) ૨૭॥માં ૧૨॥ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?
૧૨) ૨॥ રૂપીઆનું ઘી, ૧॥ રૂપીઆનું શાક અને ૨૨॥ રૂપીઆનું અનાજ લીધું તો બધું મળીને કેટલો ખર્ચ થયો ?
૧૩) ૩૦॥+૦॥+૩॥+૩૪॥ મળીને કેટલા થાય ?
૧૪) કેટલીવાર અડધો લઇએ તો ૩૨॥ થાય ?
૧૫) ૩૭ આખાના અડધા કેટલા ? ૨૯ અડધાના આખા કેટલા ?
૧૬) ૩૫ રૂપીઆ છે, દરેક ભીખારીને ૦॥ રૂપીઓ આપું તો કેટલાને અપાય ?
૧૭) એક ખમીસની શીવડામણી ૦॥ રૂપીઓ બેસે છે, તો ૨૪ રૂપીઆમાં કેટલા ખમીસ શીવડાવાશે ?
૧૮) દરરોજ અડધો શેર અનાજ ખાઉં તો ૩૭ શેર અનાજ કેટલા દિવસ ચાલે ?
૧૯) ૩૯ સોપરી છે, તેના અડધા અડધા કેટલા કકડા થશે ?
૨૦) ૪૬ અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા આવશે ?
૨૧) ૩૬ ગજ લુગડામાંથી અડધા અડધા ગજના કેટલા રૂમાલ થશે ?
૨૨) કેટલા અડધા હોય તો તેના આખા પુરેપુરા થાય ?
(જ. ૨. ૪. ૬. ઇત્યાદિ)
૨૩) દરરોજના ૦॥ રૂપીઆ લેખે ૧૮ માણસને ૯ દિવસના કેટલા રૂપીઆ આપવા પડશે ?

મનોયત્ન ૪.

દોઢાના આંકનો ઉપયોગ.

૧) એક ને અડધો મળી કેટલા થાય ?
૨) અડધો ને એક મળી કેટલા થાય ?
૩) કેટલા અડધા કાગળ હોય તો દોઢ કાગળ થાય ?
૪) અડધો કેટલીવાર લઇએ તો દોઢ થાય ?
૫) દોઢ કાગળમાંથી અડધો કાગળ કેટલા છોકરાને અપાય ?
૬) દોઢમાં પોણો કેટલીવાર અને અડધો કેટલીવાર ?
૭) પોણો કેટલીવાર લઇએ તો દોઢ થાય ?
૮) દોઢ રૂપીઓ હતો, તેમાં દેઢ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?
૯) ત્રણ લાડુમાંથી દોઢ ખાધો તો કેટલા રહ્યા ?
૧૦) મારી પાસે ૦ાા રૂપીઆ છે, તેમાં શું ઉમેરૂં તો દોઢ થાય ?
૧૧) ૫૭×૧ાા, ૬૯×૧ાા ૯૧×૧ાા, ૬૧×૧ાા, ૭૦૦×૧ાા, કેટલા ?
૧૨) એક તામડામાં દોઢ મણ દૂધ માય તો ૨૭ તામડામાં કેટલું માશે?
૧૩) રૂપીઆની ૧ાા શેર બાજરી મળે, તો ૩૭ રૂપીઆની કેટલી આવે ?
૧૪) એક બંડીમાં દોઢ ગજ કપડું વપરાય, તો ૫૯ બંડી માટે કેટલા ગજ કપડું જોઇશે ?
૧૫) એક આનાના દોઢશેર કારેલાં મળે, તો ૩ રૂપીઆનાં કેટલાં આવશે ?
૧૬) એક બળદને ૧ાા શેર અડદ જોઇએ, તો ૬૯ બળદને માટે કેટલા શેર અડદ જોઇશે ?
૧૭) એક લોટાનું વજન ૧ાા શેર થાય, તો ૬૭ લોટાનું વજન કેટલું થશે ?

૧૮) એક સાધુને ૧॥ શેર લોટ આપીએ તો ૯૫ સાધુને આપવાને કેટલો લોટ જોઈએ ?

૧૯) એક શેર એલચીનો ૧॥ રૂપીઓ બેસે તો ૨૯ શેર એલચીનું શું બેસશે ?

૨૦) મણ ઘીના ૫૫ રૂપીઆ બેસે તો ૧॥ મણનું શું બેસે ?

૨૧) એક તપેલામાં થી દોઢશેરીઓ લોટો ૬૫ વખત ભરી આપ્યો ત્યારે કેટલું દૂધ આપ્યું ?

૨૨) દોઢાની બેકીની પલાખી બોલો. દોઢાની એકની પલાખી બોલો.

૨૩) ૬૯+૧॥. ૪૬॥+૧॥, ૧૦૨+૧॥. ૪૫+૧॥, ૯૯+૧॥, કેટલા ?

૨૪) ૧॥+૮૨॥, ૧॥+૪૫, ૧॥+૬૭॥, ૧॥+૭૨, કેટલા ?

૨૫) ૧૦॥–૧॥. ૬૯–૧॥, ૧૦૨–૧॥, ૧૧૨॥–૧॥ કેટલા ?

૨૬) ૨૮॥ મણ દૂધમાંથી ૨૭ મણ વપરાયું ત્યારે બાકી કેટલું રહ્યું?

૨૭) ચોવીસ આખા અને ૨૪ અડધા મળીને કેટલા થાય ?

૨૮) કેટલીવાર દોઢ લઈએ તો ૫૭ થાય ?

૨૯) ૪૬॥માં દોઢ કેટલીવાર છે ? કેટલીવાર દોઢ લઈએ તો ૫૫॥ થાય?

૩૦) ૪૫ રૂપીઆમાંથી ૧॥ રૂપીઆવાળી કેટલી ટોપી આવશે ?

૩૧) ૪૭ છોકરા વચ્ચે ૭૦॥ રૂપીઆ વહેંચ્યું તો દરેકને શું મળશે ?

૩૨) દોઢ શેર ખાંડ રોજ વપરાય તો ૩૭॥ શેર ખાંડ કેટલા દિવસ ચાલશે ?

૩૩) ૧॥ ગજ ખાદીનો રૂ. ૧ બેસે તો ૪૦॥ ગજ ખાદીનું શું ?

૩૪) ૭૯॥ રૂપીઆમાં ૫૩ બદન લીધાં તો એકની કિંમત કેટલી પડી?

૩૫) કેટલા દોઢે ૭૨ ? કેટલા દોઢું ૧૦૦॥ ? કેટલા દોઢે ૧૫૦૦ ?

૩૬) ૪૭॥, ગજના તાકામાંથી ૧॥ ગજના કેટલા રૂમાલ થાય ?

૩૭) રોજ ૧॥ રૂપીઓ વાપરૂં તો ૭૬॥ રૂપીઆ કેટલા દિવસ ચાલે ?

૩૮) દરેક છોકરાને દોઢ કાગળ આપીએ તો ૩૯ કાગળ કેટલા છોકરાને અપાશે ?

૩૯) જેટલા અડધા તેટલાજ રૂપીઆ કેટલીવાર લઉં તો ૯૬ રૂપીઆ થાય ?

૪૦) દોઢ રૂપીઆની ૧ શેર હીંગ મળે તો ૧૭ શેરનું શું બેસશે ?

૪૧) ૪૮માં દેઢ કેટલીવાર ઉમેરૂં તો ૭૨ થાય ?

૪૨) ૫૭ પંચીઆના ૮૫॥ રૂપીઆ બેઠા તો એ લેખે ૫ પંચીઆનું શું આપવું પડશે ?

૪૩) એક માણસ દરરોજ ૧॥ રૂપીઓ કમાય તો ૧૪ માણસો ૯ દિવસમાં શું કમાશે ?

૪૪) ૧॥આને શેર વેગણ મળે છે તો ૧॥ રૂપીઆમાં કેટલા આવે?

મનોયત્ન ૫.

અઢીઆના આંકનો ઉપયોગ.

૧) બે ને અડધો કેટલા ?

૨)દોઢામાં શું ઉમેરીએ તો ૨॥ થાય ?

૩) ૪૭॥+૨॥, ૬૭॥+૨॥, ૧૫+૨॥, ૧૦૨॥+૨॥, ૧૮૦+૨॥ કેટલા?

૪) ૨॥+૮૫, ૨॥+૭૨॥, ૨॥+૪૭॥, ૨॥+૨૦૫, ૨॥+૧૦૦, કેટલા?

૫) ૧૯૨॥–૨॥, ૧૦૫–૨॥, ૧૦૦–૨॥, ૨૧૦–૨॥ કેટલા ?

૬) ૧૯૦–૧૮૭॥, ૧૬૭॥–૧૬૫, ૧૦૦–૯૭॥ કેટલા ?

૭) ૪૭×૨॥, ૭૯×૨॥, ૮૭×૨॥, ૨૯×૨॥, ૮૨×૨॥ કેટલા ?
૮) એક માણસ ૨॥ રૂપીઆ કાઢે તો ૩૯ માણસના કેટલા રૂ. થાય?
૯) એક કોથળીમાં ૨॥ મણ ઘઉં માય તો ૨૪ કોથળીમાં કેટલા મણ ઘઉં માય ?
૧૦) ૨॥ શેર જીરાનો ૧ રૂપીઓ બેસે તો ૧૫ રૂપીઆનું કેટલા શેર જીરૂ મળે ?
૧૧) એક નોટના રૂ. ૨॥ મળે તો ૩૬ નોટના કેટલા રૂ. મળશે ?
૧૨) રૂ. ૨॥એ શેર એલચી મળે તો ૩૫ શેરનું શું બેસે ?
૧૩) મણ કેરીના ૨॥ રૂપીઆ બેસે તો ૪૯ મણનું શું બેસે ?
૧૪) એક માણસને ૨॥ રૂપીઆ આપીએ તો, ૫૫ માણસને આપવા કેટલા રૂપીઆ જોઇએ ?
૧૫) એક તાવડીનું વજન ૨॥ મણ થાય છે, ત્યારે એવી ૮૭ તાવડીનું વજન કેટલું થશે ?
૧૬) મણ દૂધમાં ૨॥ શેર ચોખા નાખીએ તો ૬૩ મણ દૂધને માટે કેટલા ચોખા જોઇએ ?
૧૭) ૧ રૂપીઆનું ૨॥ મણ તો ૬૭॥ મણનું શું બેસે ?
૧૮) ૨॥ શેરનો ૧ રૂપીઓ બેસે તો ૧૮ રૂપીઆનું કેટલું આવશે?
૧૯) એક દિવસનો ખરચ ૨॥ રૂપીઆ થાય તો ૭૭ દિવસમાં શું ખરચ થશે ?
૨૦) ૫૪ છત્રી લીધી છે એક છત્રીના ૨॥ રૂપીઆ બેસે છે તો કેટલા રૂપીઆ ખરચ થશે?
૨૧) ૨૯ રૂપીએ તોલો સોનું મળે તો ૨॥ તોલાનું શું આપવું ?
૨૨) એક રૂપીઆના ૨॥ શેર મરચાં આવે, તો ૨૫ શેરનું શું બેસશે?
૨૩) કેટલા અડધા હોય તો ૨॥ થાય ? અઢીમાં અડધો કેટલીવાર છે?

૨૪) કેટલા ૦। અઢી ? અઢીમાં ૦। કેટલીવાર છે ?

૨૫) ૧ રૂપીઆનું ૨॥ શેર તો ૪૦ શેરનું શું બેસે ?

૨૬) ૨૧૦ રૂપીઆ ૮૪ માણસ વચ્ચે ખરચ થયો, ત્યારે એક માણસને ભાગે શું આવ્યું ?

૨૭) ૬૯ છોકરા વચ્ચે ૧૭૨॥ રૂપીઆ વહેંચીએ તો દરેકને શું મળશે ?

૨૮) કેટલા અઢીએ ૪૫ ? કેટલીવાર અઢી લઇએ તો ૧૦૦ થાય ?

૨૯) ૧૦૦માં ૪૦ કેટલીવાર ? ૧૦૦માં ૨॥ કેટલીવાર ?

૩૦) રૂ. ૯૭॥ છે, રોજ ૨॥ રૂ. ખરચું તો કેટલા દિવસ ચાલશે ?

૩૧) ૨॥ આને એક શેર દૂધ મળે તો રૂ. ૨॥માં કેટલું આવશે ?

૩૨) ૭૨॥ રૂપીઆમાં ૨॥ તોલા સોનું આવ્યું ત્યારે તોલાનો ભાવ શો ?

૩૩) ૨૭ માણસ છે, અને ૬૭॥ રૂપીઆ છે, તો દરેક માણસને શું મળશે ?

૩૪) શેર હીંગના ૨॥ રૂપીઆ પડે તો ૪૫ રૂપીઆમાં કેટલા શેર હીંગ આવશે.

૩૫) રૂ. ૧૦૦માંથી અઢી અઢી રૂપીઆવળી કેટલી નોટ આવશે ?

૩૬) એક આનાની ૨॥ શેર પાપડી મળે તો ૧ રૂપીઆની કેટલી આવશે ?

૩૭) ૨॥ રૂપીઆવાળી ટોપી ૧૦૭॥ રૂપીઆમાંથી કેટલી આવશે ?

૩૮) ૨॥ શેર જલેબીનો ૧ રૂપીઓ પડે તો ૭૭ રૂપીઆની કેટલા શેર જલેબી આવશે ?

મનોયત્ન ૬. પાયાના આંકનો ઉપયોગ.

૧) એક લાડુના ચાર સરખા ભાગ પાડીએ તો દરેક ભાગ કેટલો કહેવાય ?

૨) ચાર ૦। એકઠા કરીએ તો આખા કેટલા થાય ?

૩) ૦। એ અડધાનો કેટલામો ભાગ? અને આખાનો કેટલામો ભાગ?

૪) ૧ને ૦।, ૧।ને ૦।, ૧॥ને ૦।, ૧॥।ને ૦। કેટલા ?

૫) ૧૭+૦।, ૨૩।+૦।, ૨૮॥+૦।, ૨૮॥।+૦। કેટલા ?

૬) ૪૯, ૫૯, ૬૯, ૭૯, ૮૯, અને ૯૯, ૫૦, ૬૦, ૭૦, ૮૦, ૯૦, ૧૦૦માં ૦। ઓછો તે કેટલા કહેવાય ?

૭) ૯૯॥।, ૭૮॥।, ૫૭॥।, ૭૬॥।, ૪૯॥।, ૩૭॥। શબ્દમાં લખો.

૮) ૪૯×૦।, ૫૭×૦।, ૪૩×૦।, ૭૯×૦।, ૬૭×૦। કેટલા ?

૯) દરેક છોકરાને ૦। પેંડો આપું તો ૬૮ છોકરાને આપવાને કેટલા પેંડા જોઇએ ?

૧૦) પાયની ચચ્ચારની પલાખી બોલો.

૧૧) પયાની ચચ્ચારની અને અર્ધાની બબ્બેની પલાખી બોલો.

૧૨) ૬૯, ૭૩, ૭૭, ૪૭, ૩૭, ૫૫, ૭૯, ૫૭, ૮૯, ૮૩, ૯૭, ૯૩, ૪૯, ૪૩, ૪૬, ૯૧, ૬૩, ૩૧, ૪૧, ૭૧, અડધાના રૂપીઆ કેટલા ? પાવલીના રૂપીઆ કેટલા ?

૧૩) ૪૦૦ ગજ, ૮૦ ગજ, ૯૦ ગજ, ૬૦૦ ગજ, અને ૭૦ ગજમાંથી અડધા ગજના કેટલા રૂમાલ થાય ? ૦। ગજના કેટલા રૂમાલ થાય ?

૧૪) ૬૯, ૭૩, ૭૯, ૮૫, ૯૩, ૭૦૦ અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા ? અને પાવલીઓ કેટલી ?

૧૫) ૯ રૂના પાવલા કેટલા ? ૩૬ પાવલાંના રૂપીઆ કેટલા ?

૧૬) મારી પાસે ૧૭ અડધા છે, તેની પાવલી કેટલી આવશે ?

૧૭) કેટલીવાર ૦।, ૦। રૂપીઓ લઇએ તો ૧૯ રૂપીઆ થાય?

૧૮) ૧૭., ૫॥, ૨૩॥, ૧૪ અને ૩॥ને પાયે ભાગીએ તો શું આવે?

૧૯) ૨૩ માણસ વચ્ચે ૫ાા રૂપીઆ આપ્યા તો દરેકને શું મળશે?
૨૦) કેટલી વખત ાા મણ લઇએ તો ૧૯, ૨૨, ૧૭, ૧૩, અને ૨૦ મણ થાય?
૨૧) ૩૯. ૨૨, ૧૭ ગજ લુગડામાંથી અડધા ગજના કેટલા કકડા થાય? ાા ગજના કેટલા થાય?
૨૨) કેટલીવાર ાા કાગળ લઉં તો ૧૫, ૧૮, ૧૦, ૨૩, ૨૨ આખા કાગળ થાય?
૨૩) ૧૮ વખત ાા રૂપીઓ લઉં તો કેટલા રૂપીઆ થાય? સાડા ચાર રૂપીઆની પાવલી કેટલી?
૨૪) ૧૪ રૂપીઆની પાવલી કેટલી? કેટલી પાવલીઓ હોય તો ૧૪ રૂપીઆ થાય?
૨૫) રોજ ાા કાગળ વાપરીએ તો ૨૫ દિવસમાં કેટલા કાગળ વપરાય? ૨૩ કાગળ હોય તો કેટલા દિવસ ચાલે?

+શેરની ધાત.

શેરના અચ્છેરા	૨	૨ અચ્છેર	૧ શેર
શેરના પાશેરા	૪	૪ પાશેર	૧ શેર
શેરના નવટાંકા	૮	૮ નવટાંકે	૧ શેર
શેરના અધાળા	૧૬	૧૬ અધોળે	૧ શેર
શેરના રૂપીઆભાર	૪૦	૪૦ રૂપીઆભાર	૧ શેર
શેરના પૈસાભાર	૭૨	૭૨ જુના પૈસાભાર	૧ શેર

ટીપ:–૭૨ જુના પૈસાભાર=૧ શેર, અને ૯૬ નવા પૈસાભાર=૧ શેર ગણાય છે.

+ વર્ગમાં ત્રાજવા કાટલાં હાજર રાખી છોકરાઓ પાસે તોળાવીને તેમની પાસેજ ઉપજાાા કઢાવવી. રૂપીઆની ધાત જોડે શેરની **ધાતનો સંબંધ જોડવા, જેમકે**

શેરના રૂપીઆભાર	૪૦	પાશેરના પૈસાભાર	૧૮
પોણોશેરના રૂપીઆભાર	૩૦	નવટાંકના પૈસાભાર	૯
અચ્છેરના રૂપીઆભાર	૨૦	અધોળના પૈસાભાર	૪॥
પાશેરના રૂપીઆભાર	૧૦		
નવટાંકના રૂપીઆભાર	૫	૭૨ પૈસાભાર	૧ શેર
અધોળના રૂપીઆભાર	૨॥	૫૪ પૈસાભાર	૦॥। શેર
		૩૬ પૈસાભાર	૦॥ શેર
૪૦ રૂપીઆભાર	૧ શેર	૧૮ પૈસાભાર	૦। શેર
૩૦ રૂપીઆભાર	૦॥। શેર	૯ પૈસાભાર	નવટાંક
૨૦ રૂપીઆભાર	૦॥ શેર	૪॥ પૈસાભાર	અધોળ
૧૦ રૂપીઆભાર	૦। શેર		
૫ રૂપીઆભાર	નવટાંક	શેરના અધોળા	૧૬
૨॥ રૂપીઆભાર	અધોળ	પોણોશેરના અધોળા	૧૨
		અચ્છેર અધોળા	૮
શેરના પૈસાભાર	૭૨	પાશેરના અધોળા	૪
પોણોશેરના પૈસાભાર	૫૪	નવટાંકના અધોળા	૨
અચ્છેરના પૈસાભાર	૩૬		

૧	રૂપીઆના અડધા	૨	૧	શેરના અચ્છેરા	૨
૧	રૂપીઆની પાવલી	૪	૧	શેરના પાશેરા	૪
૧	રૂપીઆની બેઆની	૮	૧	શેરના નવટાંક	૮
૧	રૂપીઆના આના	૧૬	૧	શેરના અધોળા	૧૬

૨ અધોળે	નવટાંક
૪ અધોળે	પાશેર
૮ અધોળે	અચ્છેર
૧૨ અધોળે	પોણોશેર
૧૬ અધોળે	એક શેર

શેરના	નવટાંકા	૮
પોણોશેરના	નવટાંકા	૬
અચ્છેરના	નવટાંકા	૪
પાશેરના	નવટાંકા	૨

૨ નવટાંકે	પાશેર
૪ નવટાંકે	અચ્છેર
૬ નવટાંકે	પોણોશેર
૮ નવટાંકે	૧ શેર

શેરના	પાશેરા	૪
પોણોશેરના	પાશેરા	૩
અચ્છેરના	પાશેરા	૨

૨ પાશેરે	અચ્છેર
૩ પાશેરે	પોણોશેર
૪ પાશેરે	૧ શેર

મણની ધાત.

મણના અધમણીઆ	૨	૨ અધમણીઆ	૧ મણ
મણના દસશેરા	૪	૪ દસશેરા	૧ મણ
મણની પાંચશેરી	૮	૮ પાંચશેરી	૧ મણ
મણની અઢીશેરી	૧૬	૧૬ અઢીશેરી	૧ મણ
મણની સવાશેરી	૩૨	૩૨ સવાશેરી	૧ મણ
મણના શેર	૪૦	૪૦ શેર	૧ મણ

૧	મણના	૪૦ શેર
૦॥।	મણના	૩૦ શેર
૦॥	મણના	૨૦ શેર
૦।	મણના	૧૦ શેર

૪૦ શેર	૧ મણ
૩૦ શેર	૦॥। મણ
૨૦ શેર	૦॥ મણ
૧૦ શેરે	૦। મણ

૧	મણની	અઢીશેરી	૧૬
૦॥।	મણની	અઢીશેરી	૧૨
૦॥	મણની	અઢીશેરી	૮
૦।	મણની	અઢીશેરી	૪
૫	શેરની	અઢીશેરી	૨

૨	અઢીશેરીએ	૫ શેર
૪	અઢીશેરીએ	૦। મણ
૮	અઢીશેરીએ	૦॥ મણ
૧૨	અઢીશેરીએ	૦॥। મણ
૧૬	અઢીશેરીએ	૧ મણ

૧	મણની	પાંચશેરી	૮
૦॥।	મણની	પાંચશેરી	૬
૦॥	મણની	પાંચશેરી	૪
૦।	મણની	પાંચશેરી	૨

૨	પાંચશેરીએ	૦। મણ
૪	પાંચશેરીએ	૦॥ મણ
૬	પાંચશેરીએ	૦॥। મણ
૮	પાંચશેરીએ	૧ મણ

૧	મણના	દસશેરા	૪
૦॥।	મણના	દસશેરા	૩
૦॥	મણના	દસશેરા	૨
૦।	મણનો	દસશેરો	૧

૧	દસશેરે	૦। મણ
૨	દસશેરા	૦॥ મણ
૩	દસશેરા	૦॥। મણ
૪	દસશેરા	૧ મણ

૧×૦॥।=૦॥।			૧૧×૦॥।= ૮।			૨૧×૦॥।=૧૫॥।			૩૧×૦॥।=૨૩।		
૨	૦॥।	૧॥	૧૨	૦॥।	૯	૨૨	૦॥।	૧૬॥	૩૨	૦॥।	૨૪
૩	૦॥।	૨।	૧૩	૦॥।	૯॥।	૨૩	૦॥।	૧૭।	૩૩	૦॥।	૨૪॥।
૪	૦॥।	૩	૧૪	૦॥।	૧૦॥	૨૪	૦॥।	૧૮	૩૪	૦॥।	૨૫॥
૫	૦॥।	૩॥।	૧૫	૦॥।	૧૧।	૨૫	૦॥।	૧૮॥।	૩૫	૦॥।	૨૬।
૬	૦॥।	૪॥	૧૬	૦॥।	૧૨	૨૬	૦॥।	૧૯॥	૩૬	૦॥।	૨૭
૭	૦॥।	૫।	૧૭	૦॥।	૧૨॥।	૨૭	૦॥।	૨૦।	૩૭	૦॥।	૨૭॥।
૮	૦॥।	૬	૧૮	૦॥।	૧૩॥	૨૮	૦॥।	૨૧	૩૮	૦॥।	૨૮॥
૯	૦॥।	૬॥।	૧૯	૦॥।	૧૪।	૨૯	૦॥।	૨૧॥।	૩૯	૦॥।	૨૯।
૧૦	૦॥।	૭॥	૨૦	૦॥।	૧૫	૩૦	૦॥।	૨૨॥	૪૦	૦॥।	૩૦

૪૧×૦॥।=૩૦॥।			૫૧×૦॥।=૩૮।			૬૧×૦॥।=૪૫॥।			૭૧×૦॥।=૫૩।		
૪૨	૦॥।	૩૧॥	૫૨	૦॥।	૩૯	૬૨	૦॥।	૪૬॥	૭૨	૦॥।	૫૪
૪૩	૦॥।	૩૨।	૫૩	૦॥।	૩૯॥।	૬૩	૦॥।	૪૭।	૭૩	૦॥।	૫૪॥।
૪૪	૦॥।	૩૩	૫૪	૦॥।	૪૦॥	૬૪	૦॥।	૪૮	૭૪	૦॥।	૫૫॥
૪૫	૦॥।	૩૩॥।	૫૫	૦॥।	૪૧।	૬૫	૦॥।	૪૮॥।	૭૫	૦॥।	૫૬।
૪૬	૦॥।	૩૪॥	૫૬	૦॥।	૪૨	૬૬	૦॥।	૪૯॥	૭૬	૦॥।	૫૭
૪૭	૦॥।	૩૫।	૫૭	૦॥।	૪૨॥।	૬૭	૦॥।	૫૦।	૭૭	૦॥।	૫૭॥।
૪૮	૦॥।	૩૬	૫૮	૦॥।	૪૩॥	૬૮	૦॥।	૫૧	૭૮	૦॥।	૫૮॥
૪૯	૦॥।	૩૬॥।	૫૯	૦॥।	૪૪।	૬૯	૦॥।	૫૧॥।	૭૯	૦॥।	૫૯।
૫૦	૦॥।	૩૭॥	૬૦	૦॥।	૪૫	૭૦	૦॥।	૫૨॥	૮૦	૦॥।	૬૦

૮૧×૦॥।=૬૦॥।			૯૧×૦॥।=૬૮।		
૮૨	૦॥।	૬૧॥	૯૨	૦॥।	૬૯
૮૩	૦॥।	૬૨।	૯૩	૦॥।	૬૯॥।
૮૪	૦॥।	૬૩	૯૪	૦॥।	૭૦॥
૮૫	૦॥।	૬૩॥।	૯૫	૦॥।	૭૧।
૮૬	૦॥।	૬૪॥	૯૬	૦॥।	૭૨
૮૭	૦॥।	૬૫।	૯૭	૦॥।	૭૨॥।
૮૮	૦॥।	૬૬	૯૮	૦॥।	૭૩॥
૮૯	૦॥।	૬૬॥।	૯૯	૦॥।	૭૪।
૯૦	૦॥।	૬૭॥	૧૦૦	૦॥।	૭૫

૧×૧॥=		૧॥	૨×૦॥।=		૧॥	૧૧×૧॥=		૧૬॥	૨૨×૦॥।=		૧૬॥
૨	૧॥	૩	૪	૦॥।	૩	૧૨	૧॥	૧૮	૨૪	૦॥।	૧૮
૩	૧॥	૪॥	૬	૦॥।	૪॥	૧૩	૧॥	૧૯॥	૨૬	૦॥।	૧૯॥
૪	૧॥	૬	૮	૦॥।	૬	૧૪	૧॥	૨૧	૨૮	૦॥।	૨૧
૫	૧॥	૭॥	૧૦	૦॥।	૭॥	૧૫	૧॥	૨૨॥	૩૦	૦॥।	૨૨॥
૬	૧॥	૯	૧૨	૦॥।	૯	૧૬	૧॥	૨૪	૩૨	૦॥।	૨૪
૭	૧॥	૧૦॥	૧૪	૦॥।	૧૦॥	૧૭	૧॥	૨૫॥	૩૪	૦॥।	૨૫॥
૮	૧॥	૧૨	૧૬	૦॥।	૧૨	૧૮	૧॥	૨૭	૩૬	૦॥।	૨૭
૯	૧॥	૧૩॥	૧૮	૦॥।	૧૩॥	૧૯	૧॥	૨૮॥	૩૮	૦॥।	૨૮॥
૧૦	૧॥	૧૫	૨૦	૦॥।	૧૫	૨૦	૧॥	૩૦	૪૦	૦॥।	૩૦
૨૧×૧॥=		૩૧॥	૪૨×૦॥।=		૩૧॥	૩૧×૧॥		૪૬॥	૬૨×૦॥।=		૪૬॥
૨૨	૧॥	૩૩	૪૪	૦॥।	૩૩	૩૨	૧॥	૪૮	૬૪	૦॥।	૪૮
૨૩	૧॥	૩૪॥	૪૬	૦॥।	૩૪॥	૩૩	૧॥	૪૯॥	૬૬	૦॥।	૪૯॥
૨૪	૧॥	૩૬	૪૮	૦॥।	૩૬	૩૪	૧॥	૫૧	૬૮	૦॥।	૫૧
૨૫	૧॥	૩૭॥	૫૦	૦॥।	૩૭॥	૩૫	૧॥	૫૨॥	૭૦	૦॥।	૫૨॥
૨૬	૧॥	૩૯	૫૨	૦॥।	૩૯	૩૬	૧॥	૫૪	૭૨	૦॥।	૫૪
૨૭	૧॥	૪૦॥	૫૪	૦॥।	૪૦॥	૩૭	૧॥	૫૫॥	૭૪	૦॥।	૫૫॥
૨૮	૧॥	૪૨	૫૬	૦॥।	૪૨	૩૮	૧॥	૫૭	૭૬	૦॥।	૫૭
૨૯	૧॥	૪૩॥	૫૮	૦॥।	૪૩॥	૩૯	૧॥	૫૮॥	૭૮	૦॥।	૫૮॥
૩૦	૧॥	૪૫	૬૦	૦॥।	૪૫	૪૦	૧॥	૬૦	૮૦	૦॥।	૬૦
૪૧×૧॥=		૬૧॥	૮૨×૦॥।=		૬૧॥						
૪૨	૧॥	૬૩	૮૪	૦॥।	૬૩						
૪૩	૧॥	૬૪॥	૮૬	૦॥।	૬૪॥						
૪૪	૧॥	૬૬	૮૮	૦॥।	૬૬						
૪૫	૧॥	૬૭॥	૯૦	૦॥।	૬૭॥						
૪૬	૧॥	૬૯	૯૨	૦॥।	૬૯						
૪૭	૧॥	૭૦॥	૯૪	૦॥।	૭૦॥						
૪૮	૧॥	૭૨	૯૬	૦॥।	૭૨						
૪૯	૧॥	૭૩॥	૯૮	૦॥।	૭૩॥						
૫૦	૧॥	૭૫	૧૦૦	૦॥।	૭૫						

૧× ૧।= ૧।	૧૧×૧।= ૧૩॥।	૨૧×૧।=૨૬।	૩૧×૧।=૩૮॥।
૨ ૧। ૨॥	૧૨ ૧। ૧૫	૨૨ ૧। ૨૭॥	૩૨ ૧। ૪૦
૪ ૧। ૩॥।	૧૩ ૧। ૧૬।	૨૩ ૧। ૨૮॥।	૩૩ ૧। ૪૧।
૪ ૧। ૫	૧૪ ૧। ૧૭॥	૨૪ ૧। ૩૦	૩૪ ૧। ૪૨॥
૫ ૧। ૬।	૧૫ ૧। ૧૮॥।	૨૫ ૧। ૩૧।	૩૫ ૧। ૪૩॥।
૬ ૧। ૭॥	૧૬ ૧। ૨૦	૨૬ ૧। ૩૨॥	૩૬ ૧। ૪૫
૭ ૧। ૮॥।	૧૭ ૧। ૨૧।	૨૭ ૧। ૩૩॥।	૩૭ ૧। ૪૬।
૮ ૧। ૧૦	૧૮ ૧। ૨૨॥	૨૮ ૧। ૩૫	૩૮ ૧। ૪૭॥
૯ ૧। ૧૧।	૧૯ ૧। ૨૩॥।	૨૯ ૧। ૩૬।	૩૯ ૧। ૪૮॥।
૧૦ ૧। ૧૨॥	૨૦ ૧। ૨૫	૩૦ ૧। ૩૭॥	૪૦ ૧। ૫૦
૪૧×૧।= ૫૧।	૫૧×૧।= ૬૩॥।	૬૧×૧।=૭૬।	૭૧×૧।=૮૮॥।
૪૨ ૧। ૫૨॥	૫૨ ૧। ૬૫	૬૨ ૧। ૭૭॥	૭૨ ૧। ૯૦
૪૩ ૧। ૫૩॥।	૫૩ ૧। ૬૬।	૬૩ ૧। ૭૮॥।	૭૩ ૧। ૯૧।
૪૪ ૧। ૫૫	૫૪ ૧। ૬૭॥	૬૪ ૧। ૮૦	૭૪ ૧। ૯૨॥
૪૫ ૧। ૫૬।	૫૫ ૧। ૬૮॥।	૬૫ ૧। ૮૧।	૭૫ ૧। ૯૩॥।
૪૬ ૧। ૫૭॥	૫૬ ૧। ૭૦	૬૬ ૧। ૮૨॥	૭૬ ૧। ૯૫
૪૭ ૧। ૫૮॥।	૫૭ ૧। ૭૧।	૬૭ ૧। ૮૩॥।	૭૭ ૧। ૯૬।
૪૮ ૧। ૬૦	૫૮ ૧। ૭૨॥	૬૮ ૧। ૮૫	૭૮ ૧। ૯૭॥
૪૯ ૧। ૬૧।	૫૯ ૧। ૭૩॥।	૬૯ ૧। ૮૬।	૭૯ ૧। ૯૮॥।
૫૦ ૧। ૬૨॥	૬૦ ૧। ૭૫	૭૦ ૧। ૮૭॥	૮૦ ૧। ૧૦૦
૮૧×૧।=૧૦૧।	૯૧×૧।=૧૧૩॥।		
૮૨ ૧। ૧૦૨॥	૯૨ ૧। ૧૧૫		
૮૩ ૧। ૧૦૩॥।	૯૩ ૧। ૧૧૬।		
૮૪ ૧। ૧૦૫	૯૪ ૧। ૧૧૭॥		
૮૫ ૧। ૧૦૬।	૯૫ ૧। ૧૧૮॥।		
૮૬ ૧। ૧૦૭॥	૯૬ ૧। ૧૨૦		
૮૭ ૧। ૧૦૮॥।	૯૭ ૧। ૧૨૧।		
૮૮ ૧। ૧૧૦	૯૮ ૧। ૧૨૨॥		
૮૯ ૧। ૧૧૧।	૯૯ ૧। ૧૨૩॥।		
૯૦ ૧। ૧૧૨॥	૧૦૦૧। ૧૨૫		

૨૪] અઢીઆની સાથે સવાયાની એકીની પલાખીનો સંબંધ.

૧×૨॥=		૨॥	૨×૧।=		૨॥	૧૧×૨॥=		૨૭॥	૨૨×૧।=		૨૭॥
૨	૨॥	૫	૪	૧।	૫	૧૨	૨॥	૩૦	૨૪	૧।	૩૦
૩	૨॥	૭॥	૬	૧।	૭॥	૧૩	૨॥	૩૨॥	૨૬	૧।	૩૨॥
૪	૨॥	૧૦	૮	૧।	૧૦	૧૪	૨॥	૩૫	૨૮	૧।	૩૫
૫	૨॥	૧૨॥	૧૦	૧।	૧૨॥	૧૫	૨॥	૩૭॥	૩૦	૧।	૩૭॥
૬	૨॥	૧૫	૧૨	૧।	૧૫	૧૬	૨॥	૪૦	૩૨	૧।	૪૦
૭	૨॥	૧૭॥	૧૪	૧।	૧૭॥	૧૭	૨॥	૪૨॥	૩૪	૧।	૪૨॥
૮	૨॥	૨૦	૧૬	૧।	૨૦	૧૮	૨॥	૪૫	૩૬	૧।	૪૫
૯	૨॥	૨૨॥	૧૮	૧।	૨૨॥	૧૯	૨॥	૪૭॥	૩૮	૧।	૪૭॥
૧૦	૨॥	૨૫	૨૦	૧।	૨૫	૨૦	૨॥	૫૦	૪૦	૧।	૫૦

૨૧×૨॥=		૫૨॥	૪૨×૧।=		૫૨॥	૩૧×૨॥=		૭૭॥	૬૨×૧।=		૭૭॥
૨૨	૨॥	૫૫	૪૪	૧।	૫૫	૩૨	૨॥	૮૦	૬૪	૧।	૮૦
૨૩	૨॥	૫૭॥	૪૬	૧।	૫૭॥	૩૩	૨॥	૮૨॥	૬૬	૧।	૮૨॥
૨૪	૨॥	૬૦	૪૮	૧।	૬૦	૩૪	૨॥	૮૫	૬૮	૧।	૮૫
૨૫	૨॥	૬૨॥	૫૦	૧।	૬૨॥	૩૫	૨॥	૮૭॥	૭૦	૧।	૮૭॥
૨૬	૨॥	૬૫	૫૨	૧।	૬૫	૩૬	૨॥	૯૦	૭૨	૧।	૯૦
૨૭	૨॥	૬૭॥	૫૪	૧।	૬૭॥	૩૭	૨॥	૯૨॥	૭૪	૧।	૯૨॥
૨૮	૨॥	૭૦	૫૬	૧।	૭૦	૩૮	૨॥	૯૫	૭૬	૧।	૯૫
૨૯	૨॥	૭૨॥	૫૮	૧।	૭૨॥	૩૯	૨॥	૯૭॥	૭૮	૧।	૯૭॥
૩૦	૨॥	૭૫	૬૦	૧।	૭૫	૪૦	૨॥	૧૦૦	૮૦	૧।	૧૦૦

૪૧×૨॥=		૧૦૨॥	૮૨×૧।=		૧૦૨॥
૪૨	૨॥	૧૦૫	૮૪	૧।	૧૦૫
૪૩	૨॥	૧૦૭॥	૮૬	૧।	૧૦૭॥
૪૪	૨॥	૧૧૦	૮૮	૧।	૧૧૦
૪૫	૨॥	૧૧૨॥	૯૦	૧।	૧૧૨॥
૪૬	૨॥	૧૧૫	૯૨	૧।	૧૧૫
૪૭	૨॥	૧૧૭॥	૯૪	૧।	૧૧૭॥
૪૮	૨॥	૧૨૦	૯૬	૧।	૧૨૦
૪૯	૨॥	૧૨૨॥	૯૮	૧।	૧૨૨॥
૫૦	૨॥	૧૨૫	૧૦૦	૧।	૧૨૫

એકે પોણું પોણો.			સો પોણે પોણોસો.		
૧×	૦॥।=	૦॥।	૧૦૦×	૦॥।=	૭૫
૨	૦॥।	૧॥	૨૦૦	૦॥।	૧૫૦
૩	૦॥।	૨।	૩૦૦	૦॥।	૨૨૫
૪	૦॥।	૩	૪૦૦	૦॥।	૩૦૦
૫	૦॥।	૩॥।	૫૦૦	૦॥।	૩૭૫
૬	૦॥।	૪॥	૬૦૦	૦॥।	૪૫૦
૭	૦॥।	૫।	૭૦૦	૦॥।	૫૨૫
૮	૦॥।	૬	૮૦૦	૦॥।	૬૦૦
૯	૦॥।	૬॥।	૯૦૦	૦॥।	૬૭૫
૧૦	૦॥।	૭॥	૧૦૦૦	૦॥।	૭૫૦

એકે સવા સવા.			સો સવા સવાસો.		
૧×	૧।=	૧।	૧૦૦×	૧।=	૧૨૫
૨	૧।	૨॥	૨૦૦	૧।	૨૫૦
૩	૧।	૩॥।	૩૦૦	૧।	૨૭૫
૪	૧।	૫	૪૦૦	૧।	૫૦૦
૫	૧।	૬।	૫૦૦	૧।	૬૨૫
૬	૧।	૭॥	૬૦૦	૧।	૭૫૦
૭	૧।	૮॥।	૭૦૦	૧।	૮૭૫
૮	૧।	૧૦	૮૦૦	૧।	૧૦૦૦
૯	૧।	૧૧।	૯૦૦	૧।	૧૧૨૫
૧૦	૧।	૧૨॥	૧૦૦૦	૧।	૧૨૫૦

મનોયત્ન ૭.

નાણાંની ધાતનો ઉપયોગ.

૧) એક રૂપીઆના અડધા કેટલા ? પાવલી કેટલી ? બેઆની કેટલી ? આની કેટલી ? ઢબુ કેટલા ? પૈસા કેટલા ? અને પાઇ કેટલી ?

૨) રૂપીઓ કોની કોની બરોબર છે ? શું આપવાથી રૂપીઓ મળે ?

૩) ૧૬ ઢબુ; ૫૨ પૈસા; ૩૨ બેઆની; ૧૧૨ આના; ૬૪ પાવલી; ૭૨ પાઇ; અને ૬૪ અડધાની કિંમત કહો.

૪) તાંબાના સિક્કા ગણાવો. રૂપાના કયા કયા સિક્કા છે ?

૫) એક રૂપીઆમાં બે પૈસા ઓછા છે, ત્યારે કેટલા આના હશે ?

૬) પાવલામાંથી શું ખરચું તો ૯ પૈસા રહે ?

૭) ૪ આનામાં કેટલા આના ઉમેરૂં તો રૂપીઓ થાય ?

૮) ૧ અડધો, ૧ પાવલી, ૧ બેઆની, ૧ આની છે તેમાં કેટલા પૈસા નાખું તો એક રૂપીઓ થાય ?

૯) એક આનાની ૧૨ પાઇ તો ૪ આનાની કેટલી ? પાવલાની કેટલી ? અડધાની કેટલી ? નીકલના સિક્કા ગણાવો.

૧૦) ૯, ૬, ૭, અને ૩ આનાની પાઇ કેટલી ? પૈસા કેટલા ?

૧૧) એક રૂપીઆના ૧૬ આના તો ૩ રૂપીઆના કેટલા આના ?

૧૨) ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮, અને ૯ રૂપીઆના આના કેટલા?

૧૩) ૮ આનાની પાઇ કેટલી ? અડધા રૂપીઆની આની કેટલી ?

૧૪) ૧૨ રૂપીઆના અડધા કેટલા ? પાવલી કેટલી? બેઆની કેટલી?

૧૫) ૧૮ આનાના પૈસા કેટલા ? ઢબુ કેટલા ? દોઢ પાઇ કેટલી ?

૧૬) પાંચ આના ને ત્રણ પૈસા; બે આના ને બે પૈસા; આઠ આની ને એક પૈસાની પાઇ કેટલી ?

૧૭) બે પૈસાની ૧ પેનશીલ મળે તો ૧ાા રૂપીઆની કેટલી મળે ?

૧૮) પાંચ રૂપીઆની બેઆનીમાં એક બેઆની ઓછી છે, ત્યારે કેટલી બેઆનીઓ હશે ?

૧૯) અડધા રૂપીઆમાંથી બે પૈસાના પાન, ૧ આનાની સોપારી,

ઢબુની પાપડી અને ૨ આનાના મમરા લીધા હવે મારી પાસે શું રહ્યું ?

૨૦) દુકાનદારને એક રૂપીઓ આપ્યો. તેણે મને ૧ અડધો, ૧ આની ને ૩ પાઇ પાછી આપી ત્યારે મેં કેટલાનો સોદો લીધો હશે?

૨૧) ૧૧૨, ૧૨૮, ૯૬, ૮૦, ૧૪૪, ૪૮, ૩૨ અને ૬૪ આનાના રૂપીઆ કેટલા ? અને અડધા કેટલા ?

૨૨) ૬૪, ૭૨, ૫૬, ૩૨, ૪૮, ૫૨, ૭૬ અને ૮૦ પાવલીના રૂપીઆ કેટલા ? અડધા કેટલા ?

૨૩) ૨૪, ૩૬, ૭૨, ૧૦૮, ૪૮, ૯૬ અને ૬૦ પાઈના આના કેટલા ? અને પૈસા કેટલા ?

૨૪) ૧૪૪ આનાના કેટલા રૂપીઆ આવે ? અડધા કેટલા આવે ?

૨૫) ૭૪, ૬૭, ૩૧ અને ૬૩ પૈસાના આના કેટલા ?

૨૬) રોજ પાવલી ખરચું તો ૫ રૂપીઆ કેટલા દિવસ ચાલે ?

૨૭) ૧૨ શેરના ૪ આના બેસે તો ૧ શેરનું શું આપવું ?

૨૮) ૧૫, ૧૭, ૮, ૧૨, ૧૪, ૧૯ અને ૧૫ અડધાની પાવલી કેટલી ? બેઆની કેટલી ? રૂપીઆ કેટલા ?

૨૯) પાંચ બેઆનીના પૈસા કેટલા ? અધેલા કેટલા ?

૩૦) ૧૨ અડધા, ૪ પાવલી, અને ૬૪ બેઆની આપું તો કેટલા રૂપીઆ મળે ?

૩૧) રોજ બે આના ખરચું તો ૧૬ દિવસ ચાલે એટલા રૂપીઆ છે, ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હશે ?

૩૨) એક આનાના ૧૭ બોરીઆં મળે તો અડધા રૂપીઆના કેટલા મળશે ? અને જો ૧૫૩ લેવા હોય તો શું આપવું ?

૩૩) ત્રણ પાનની ૧ પાઇ બેસે તો દોઢ આનાના કેટલાં પાન આવશે ? ને જો ૭૨ પાન લેવાં હોય તો શું આપવું ?

૩૪) બે આનાના પાંચ જમરૂખ મળે તો ૧ રૂપીઆના કેટલા આવશે ? અને જો ૨૦ જમરૂખ લેવા હોય તો શું આપવું ?

૩૫) ૧૩૦ રૂપીઆ હોય તો પાંચ રૂપીઆવાળી નોટ કેટલી આવે ? ૨।। રૂપીઆવાળી કેટલી નોટ મળે ?

૩૬) બેઆનીના બોર વધારે મળે કે ૧૫ પૈસાના ?

૩૭) એક આનાની ૧૨ પેન મળે તો પાંચ પાઇની કેટલી આવે ? અને જો ૭ પેન લેવી હોય તો શું આપવું ?

૩૮) રૂપીઆના ૧૬ શેર વેગણ મળે તો ત્રણ આનાના કેટલાં ?

મનોયત્ન ૮.

પરચુરણ હિસાબ.

૧) ૧૬ કેરીમાંથી ૧૨ બગડી ગઇ તો સારી કેટલી રહી ?

૨) ૧૫૭ રૂપીઆમાં ૯ રૂપીઆ ઉમેરીએ તો કેટલા રૂપીઆ થાય ?

૩) એક આનાવાળી ૧૧૩ ટિકિટ લીધી ને દસ રૂપીઆની નોટ આપી તો મને પાછું શું મળશે ?

૪) ૨૪માં કેટલા ઉમેરૂં તો ૭૨ થાય ?

૫) ૧૩૯ રૂપીઆમાંથી દસ રૂપીઆવાળો નોટો લેતા ૯ રૂપીઆ વધ્યા ત્યારે કેટલી નોટો લીધી હશે ?

૬) ૧૨૪ રૂપીઆમાંથી ૫ રૂપીઆવાળી કેટલી નોટ આવે અને કેટલા રૂપીઆ વધે ?

૭) બે આનાના ૨૫ ટીંટડી મળે તો એક રૂપીઆની કેટલી ?

૮) એક બકરી દરરોજ દોઢ શેર દૂધ આપે તો તેવી ૬૭ બકરી કેટલું દૂધ આપશે ?

૯) એક ટોપીનો ૦॥ રૂપીઓ પડે તો ૭૪ ટોપીઓના કેટલા રૂપીઆ આપવા પડે ?

૧૦) દરેક છોકરાને ૦। શેર દૂધ આપતાં ૮૯ છોકરાને પાવાને માટે કેટલું દૂધ જોઇશે ?

૧૧) એક છોકરો અડધો લાડુ ખાય તો ૯૭ છોકરા કેટલા લાડુ ખાશે ? ૧૫ લાડુ કેટલા છોકરાને પહોંચશે ?

૧૨) ૨૬ શેરના નવટાંક કેટલા ? પાશેર કેટલા ? અચ્છેર કેટલા ?

૧૩) એક ગાય ૯ શેર દૂધ આપે તો તેવી ૨૫ ગાયો કેટલું દૂધ આપશે ? અઢી હજાર કેટલા સો ?

૧૪) ૨૭ અડધાના રૂપીઆ કેટલા? પાવલી કેટલી? બે આની કેટલી?

૧૫) અઢી રૂપીઆવાળી ૯૬ નોટના કેટલા રૂપીઆ આવે ?

૧૬) એક ઘડીઆળના ૨॥ રૂપીઆ બેસે તો એ લેખે પોણોસો ઘડીઆળનું બેસશે ?

૧૭) એક છત્રીના ૨॥ રૂપીઆ બેસે તો ૫૭ છત્રીનું શું આપવું ?

૧૮) ઘડિઆળના ૮ રૂપીઆ બેસે તો ૨૮ ઘડિઆળનું શું ?

૧૯) ૩૪ રૂપીઆનું એક મણ ઘી મળે તો ૨॥ મણનું શું ?

૨૦) એક આનામાં ૦॥ મણ ભાર લઇ જવાય તો ૧૭ આનામાં કેટલો ભાર લઇ જવાય ?

૨૧) એક પૈસાવાળી ૯૬ ટિકિટ આપી, તેને બદલે ૦॥ આનાવાળી કેટલી ટિકિટ લેવી ? આનાવાળી કેટલી લેવી ?

૨૨) દસ દસ રૂપીઆવાળી ૧૭ નોટ એક ને ૪ રૂપીઆ રોકડા છે, ત્યારે બધું મળી કેટલા રૂપીઆ હશે ?

૨૩) એક રૂપીઆના ૨॥ શેર સોપારી મળે છે, અને ૨॥ રૂપીઆની શેર એલચી મળે છે ત્યારે ૧૪ શેર એલચી આપીએ તો કેટલી સોપારી મળે ?
૨૪) આગગાડી એક કલાકમાં ૨૭ માઇલ ચાલે, તો ૨૪૩ માઇલ જવાને કેટલા કલાક લાગે ?
૨૫) દરેક છોકરાને ૦।, ૦। રૂપીઓ આપતાં ૨॥ રૂપીઆની નોટમાંથી કેટલા છોકરાને અપાશે ?
૨૬) સાડીસો, પોણીસો, પોણોસો, અને દોઢસો આંકડામાં લખો.
૨૭) ૯૯॥ અને ૭૫ શબ્દમાં લખો.
૨૮) ૧૪૫ આનામાંથી કેટલા રૂપીઆ આવે અને બાકી કેટલા આના રહે તે કહો. ૨૫૦ એટલે કેટલા હજાર ?
૨૯) એક ચોપડીના ૨॥ રૂપીઆ બેસે તો ૧૦૦ રૂપીઆમાંથી કેટલી ચોપડી આવશે ? ૦॥ હજાર એટલે કેટલા સો ?
૩૦) કેટલા દોઢે ૪૨ ? કેટલા પોણે ૪૨ ? કેટલા દુ ૪૨ ?
૩૧) ૧૯૨ કેરીમાં ૨૪ કેરી ઉમેરીએ તો કેટલી કેરી થાય ?
૩૨) ૨૦૭ છોકરામાંથી ૨૩ જાય તો કેટલા રહે ?
૩૩) ૨૬૧ પેનો ૯ છોકરાને સરખે ભાગે આપતા દરેકને કેટલી આવે ? સાડી સાતસો એટલે કેટલા હજાર?
૩૪) એક તાળાની કિંમત ૧॥ રૂપીઓ બેસે તો ૧૮ રૂપીઆમાંથી કેટલાં તાળાં આવે ?
૩૫) ૨૮ રૂપીઆની ૧૧૨ સ્લેટ લીધી તો હિસાબે એક રૂપીઆની કેટલી સ્લેટ પડી ? અને એક સ્લેટનું શું પડયું ?
૩૬) એક શાલના ૨૭ રૂપીઆ પડે તો એ લેખે ૧૬૨ રૂપીઆમાંથી કેટલી શાલ આવશે ?

૩૭) ૭૫ રૂપીઆ ૫૦ છોકરાઓને વહેંચીએ તો દરેકને શું મળેશે ?

૩૮) ૧૨ ગજ લાંબું દોરડું છે, તેમાંથી ૧॥, ૧॥ ગજના કકડા કરીએ તો કેટલા થાય ?

૩૯) એક ટોપીના ૨॥ રૂપીઆ લેખે ૧૨૦ રૂપીઆમાંથી કેટલી ટોપીઓ આવશે ?

૪૦) ૨॥ મણ ઘીના ૮૧॥ રૂપીઆ પડે તો એક મણનું શું ?

૪૧) ૮૭॥ રૂપીઆમાં ૨॥ મણ ઘી આવ્યું તો ૩૫ રૂપીઆમાં કેટલું આવશે ?

૪૨) એક મજુર ૨॥ મણ વજન ઉપાડે તો ૫૨॥ મણ વજનને માટે કેટલા મજુર જોઇએ ?

૪૩) કેટલા છકે ૭૨, કેટલા ચોક ૭૨, કેટલા તરી ૭૨ ?

૪૪) કેટલા પોણે ૭૨ ? કેટલા દોઢે ૭૨ ? કેટલા નવાં ૭૨ ?

૪૫) જો દરેક માણસને ત્રણ ત્રણ રૂપીઆ આપું તો ૯૬ રૂપીઆમાંથી કેટલા માણસને અપાશે ? જો ચાર ચાર; બબ્બે; છ છ; આઠ આઠ; બાર બાર; સોળ સોળ; અને ચોવીસ ચોવીસ રૂપીઆ આપું તો કેટલા માણસને અપાય ?

૪૬) ૪૮ છોકરામાંથી બાર બારની ૪ હાર કરવાને બદલે ત્રણ ત્રણની, છ છની, આઠ આઠની, સોળ સોળની, અને ચોવીસ ચોવીસની કેટલી હાર કરવી ?

૪૭) ૯૫ રૂપીઆમાંથી ૨॥ રૂપીઆવાળી કેટલી નોટ આવશે ?

૪૮) મારા ઘરમાં ૩૫ શેર ઘઉં છે, જો મારે ૭૦ દિવસ ચલાવવા હોય તો દરરોજ કેટલા વાપરવા ?

૪૯) પંદરે દાન દોઢસો એમ કયા કયા પલાખામાં દોઢસો આવશે ?

૫૦) ૨૯ કોથળામાં ૧૪૫ મણ અનાજ ભરાય તો ૭ કોથળામાં કેટલા મણ ભરાય ?

૫૧) ૧૫ આનાનું ૪૫ શેર તો ૭ આનાનું કેટલું ?

૫૨) ૭॥ મણના ૩૦ રૂપીઆ તો ૨૮ મણનું શું ?

૫૩) ૨૧ આનાનું ૭ શેર તો સવાપાંચ રૂપીઆનું કેટલું ?

૫૪) ૮ માણસ જમાડતાં રૂ. ૫ ખર્ચ થાય તો રૂ. ૮૦માં કેટલાં માણસ જમાડાશે ?

૫૫) ૧૨ માણસ રૂ. ૧૮ કમાય તો ૨૩ માણસ શું કમાય ?

૫૬) ૧૫॥ કલાકમાં ૬૩ માઇલ જવાય તો ૪૨ માઇલ જવાને કેટલો વખત લાગશે ?

૫૭) રૂ. ૩૫૦નું ૧૦ મણ તો ૮ મણનું શું ?

૫૮) ૨ આનાનું ૧॥ શેર તો રૂ. ૧નું કેટલું ?

૫૯) ૨૧૬ રૂપીઆ ૮ માસ ચાલે તો ૭ માસમાં કેટલા રૂ. જોઇએ?

૬૦) ૨૦ કનકવાનો રૂ. ૧। તો ૩૫ કનકવાનું શું ?

૬૧) ૫ રૂપીએ મણની ૧૫ મણ મેથીને બદલે ૩ રૂપીએ મણની કેટલી રાઇ લેવી.

૬૨) ૪ પૈસાના બોર લીધાં, ૭ પૈસા માગ બાઇએ આપ્યા ત્યારે મારી પાસે ૧૦ પૈસા થયા તો પહેલાં કેટલા પૈસા હશે ?

૬૩) પૈસાના ૮ લેખે મેં કેટલાક પૈસાના જમરૂખ લીધાં અને તે બધાં પૈસાના ૭ લેખે વેચી નાખ્યા જેથી મને ૧૬ પૈસા ઉપજ્યા ત્યારે મેં કેટલા પૈસાના જમરૂખ લીધાં હશે ?

સમાપ્ત.

તારીખ ૧૦ મી એપ્રિલ સને ૧૯૨૯.